Bölgesel tüccarlar ve afyon ekonomisi

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Takımadaların bir para birimi olarak afyon

Transit ticaret ekonomisine ilişkin hiçbir anlatı afyonu dışarıda bırakamaz. Güneydoğu Asya limanlarında Hint afyonu hem bir ticaret malı hem bir değişim aracı hem de bir devlet geliri kaynağıydı. Britanya Doğu Hindistan Şirketi'nin lisansıyla faaliyet gösteren İngiliz ve Hintli özel tüccarlar, yani bölgesel tüccarlar (country traders), afyonu Kalküta ve Bombay'dan takımadaların limanlarına ve Çin kıyılarına taşıyordu. Singapur'da afyonu Çinli tüccarlar satın alıyor, yeniden paketliyor ve bölgenin küçük limanlarına, kalay madenlerine ve plantasyonlarına dağıtıyordu.[1]

Afyon takımadalarda öyle düzenli bir şekilde dolaşıyordu ki neredeyse bir para biçimine dönüşmüştü. Tüccarlar afyonu ödeme olarak kabul ediyordu, çünkü her yerde yeniden satılabiliyordu ve ağırlık birimi başına yüksek değeri sayesinde kolayca taşınabiliyordu. Yukarıda aktarılan Bugis yük listelerinde de afyon, memlekete götürülen mallar arasında yer alır. Çoğu Çinli göçmen olan plantasyon

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ve maden işçileri için afyon, satın alınması ücretlerinin büyük bir bölümünü yutan bir tüketim malıydı. Bu nedenle ticaretin kârları, afyonu tedarik eden tüccarlara ve onu vergilendiren yönetime geri akıyordu.

Singapur ve Çin afyon ticareti

En büyük afyon pazarı, ithalatın yasak olduğu, ancak kıyı boyunca kaçakçılığın yaygınlaştığı Çin'deydi. Kanton'un ve daha sonra Hong Kong'un büyük ticari acente evlerinin gemileri, afyonu Hindistan'dan Çin kıyısı açıklarında demirli teslim gemilerine taşıyordu. Doğrudan Hindistan'dan Çin'e uzanan bu ticaretin ana güzergâhı Singapur değildi. Ancak Singapur bir uğrak limanı, bir ikmal istasyonu ve yükün bir kısmı için bir pazar işlevi görüyordu.[2] 1842'den sonra antlaşma limanlarının açılması ve aynı dönemde Hong Kong'un kurulması bu iş bölümünü pekiştirdi. Hong Kong Çin afyon ticaretinin merkezi oldu, Singapur ise Güneydoğu Asya dağıtım ağının merkezi olarak kaldı.

Gelir ve sorumluluk

II. Bölümde gösterildiği gibi, afyon iltizamı sömürge Singapur'u yönetiminin en önemli gelir kaynağı hâline geldi. İltizam, yerleşimde afyonu işleme ve satma konusunda münhasır hak karşılığında yönetime ödeme yapan Çinli tüccar konsorsiyumlarına açık artırmayla veriliyordu. Bu kârlar on dokuzuncu yüzyılın en büyük Çinli servetlerinden bazılarının oluşmasına katkıda bulunduğu için, iltizamın kontrolü rakip gruplar arasında şiddetli bir rekabet konusu oldu.[3] Böylece koloninin maliyesi, önde gelen tüccarlarının servetleri ve işçilerinin ücretleri tek bir mal etrafında birbirine bağlanmıştı.

Günümüz okuru bu sisteme rahatsızlıkla bakacaktır. Serbest limanın refahı kısmen, tüketicilerinin çoğunun sağlığını mahveden ve Çin'de satışı Çin hukukunu ihlal eden bir ticarete bağlıydı. Bir finans merkezinin tarihçisi bu bağımlılığı ne mazur göstermeli ne de dönemine uymayan ölçütlerle mahkûm etmelidir. Bunu kaydetmekle yetinmelidir. Bu bağımlılık, sömürge dönemi emtia ticaretinden yirminci yüzyılda banka gizliliğinin vergi kaçakçılığı için kullanılmasına kadar bu kitapta incelenen diğer olaylarla aynı kategoriye girer. Her biri, bir finans

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

merkezinin meşruiyeti sonradan tartışmaya açılan faaliyetlerden nasıl kâr elde edebileceğini gösterir. E ve H Kısımlarında incelenen itibar riski ve uyum konusundaki dersler burada başlar.

Yaygın bir yanılgı

Singapur'un ilk dönemdeki refahının esas olarak Çin afyon ticaretine dayandığı bazen varsayılır. Doğrudan afyon güzergâhı Hindistan'dan Çin kıyısına uzanıyordu ve 1842'den sonra Hong Kong üzerinden geçiyordu. Singapur'un rolü öncelikle Güneydoğu Asya için bölgesel bir dağıtım merkezi olmaktı. Burada afyon, lisanslı bir iltizam sistemi çerçevesinde Çinli işçilere ve tüccarlara satılıyordu. İltizam geliri, sömürge yönetiminin giderlerinin büyük kısmını finanse ediyordu. Limanın ticareti bir bütün olarak çok daha genişti ve tekstil, kalay, biber, gambir, deniz ürünleri ve mamul malları kapsıyordu.

Notlar

1. Singapur'un Güneydoğu Asya'da Hint afyonunun yeniden dağıtımındaki rolü hakkında bkz. Carl A. Trocki, *Opium and Empire: Chinese Society in Colonial Singapore, 1800–1910*, Ithaca, Cornell University Press, 1990 ve Carl A. Trocki, *Opium, Empire and the Global Political Economy*, Londra, Routledge, 1999. ↩
2. Hindistan'dan Çin kıyısına uzanan doğrudan güzergâha kıyasla Singapur'un Çin afyon ticaretindeki ikincil rolü hakkında bkz. Michael Greenberg, *British Trade and the Opening of China 1800–42*, Cambridge, Cambridge University Press, 1951 ve Trocki, *Opium and Empire*. ↩
3. Afyon iltizamı konsorsiyumları ve iltizamların kontrolü için verilen mücadele hakkında bkz. Trocki, *Opium and Empire*, 4–6. bölümler. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com